

༥ མངོན་སྟོག་གཉིས་ལ་དབྱད་པ་ཤེས་ལྡན་གཟུང་གནས་
དབྱེས་པའི་དབྱད་གཞི།

སྒྲ་མ་དང་ལྟག་པའི་ལྟ་མཚོག་མགོན་པོ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །

སྒྲ་མེད་རྣམ་དབྱེད་ཤེས་བྱའི་ཁམས་སུ་འབྱེལ། །
རིག་སྒྲའི་མཚོག་གྱུར་མད་བྱང་པརྟེ་ཏ། །
སྒྲེ་བདུན་མདོ་བཅས་ཇི་བཞིན་འཆད་མཁས་པ། །
གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཤེས་ཀྱི་དགའ་རྒྱལ་མཚན་འདུད། །

ཅེས་ཡུལ་གོང་མ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཆའ་པའི་གུས་པ་སྒྲོན་དུ་བཏང་
ནས། དེ་ལ་འདིར་སྐྱེ་བ་ཉེར་ལྗེའི་རིང་དུ་པརྟེ་ཏ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་
འབྱུལ་མེད་དུ་བཞེས་པ་མཇམ་མགོན་ས་སྐྱེ་པརྟེ་ཏ་ཀྱི་དགའ་རྒྱལ་
མཚན་དཔལ་བཟང་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་གོས་ཀྱི་རྩ་ལ་ལས་བྱུང་བའི་ཆད་
མ་རིགས་པའི་གཏེར་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་འདི་ཉིད་རབ་བྱེད་
བཅུ་གཅིག་གིས་སྒྲོ་ནས་གཏན་ལ་ཤབ་ཡོད་པ་ལས་སྐྱབས་འདིར་
རབ་བྱེད་དང་པོ་ལས་མངོན་སྟོག་གི་སྒྲོར་ལ་ཉོག་ཙམ་དབྱད་པ་ལ།
གསུམ་ཉིད་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ། མངོན་སྟོག་གཉིས་འགལ་མིན་
ལ་དབྱད་པའོ། །དང་པོ་ལ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་རང་ལུགས་
བཞག་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་ཤེ། རོན་སྤྱི་ལ་མ་ལྟོས་པར་
རྟོགས་པར་བྱ་བ་མངོན་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། རོན་སྤྱིའི་སྒྲོ་ནས་
རྟོགས་པར་བྱ་བ་སྟོག་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་གཉིས་སྒྲོ་གཅིག་ལ་
ལྟོས་ནས་འགལ་བར་མ་བཟད་སྤྱིར་ཡང་འགལ་ཞེས་གསུང་བ་མི་

འཐད་དེ། འོ་ན་སྒྲིལ་མ་ལྟོས་པའི་སྒྲིལ་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་གང་
 ཞིག་ རོན་སྒྲིལ་སྒྲིལ་ཡང་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་སྒྲིལ། དང་པོ་
 གྲུབ་སྟེ། སྒྲིལ་འཛིན་ཉན་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རོན་ཡིན་པའི་སྒྲིལ་ཏེ། བྱོད་སྒྲིལ་
 དང་དབྱེར་མེད་རྩིས་གཅིག་ཡིན་པའི་སྒྲིལ། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རྩིས་
 དཔག་དེས་བྱོད་རྟོགས་པ་གང་ཞིག་དེ་ལས་གཞན་པའི་རྟོགས་ཚུལ་
 མེད་པའི་སྒྲིལ། རྩིས་དཔག་ཚད་མ་གང་རུང་ཞིག་གིས་རོན་སྒྲིལ་སྒྲིལ་
 རྟོགས་རྟོགས་ན་རོན་སྒྲིལ་སྒྲིལ་རྟོགས་པས་མ་བྱུང་ཅེ་ན། འོ་ན་རོན་
 སྒྲིལ་སྒྲིལ་རྟོགས་ན་རྩིས་དཔག་མཐའ་དག་གིས་རྟོགས་དགོས་པ་
 ཐལ། འདོད་ན། རོན་སྒྲིལ་སྒྲིལ་རྟོགས་བྱའི་ཡུལ་མི་སྤྲིད་པ་ཐལ་
 ལོ། །རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་གཉིས་འགལ་བར་བཤད་པ་དང་འགལ།
 གཞན་ཡང་། མིག་གི་དབང་པོ་ཆོས་ཅན། མངོན་སྟོག་གང་རུང་ཡིན་
 པ་ཐལ། གཞན་བྱ་ཡིན་པའི་སྒྲིལ། རྟོགས་དང་བྱུང་བ་སྒྲིལ། འདོད་མི་
 རིགས་སྟེ། བྱོད་མངོན་གྱུར་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་སྟོག་གྱུར་ཡང་མ་
 ཡིན་པའི་སྒྲིལ། དང་པོ་མ་གྲུབ་སྟེ། ལྟའི་མངོན་ཤེས་ལ་མངོན་གྱུར་
 ཡིན་པའི་སྒྲིལ་ཞེ་ན། མིག་དབང་གཟུག་ཅན་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
 ཏུ་སྟོག་གྱུར་ཡིན་པ་ནི་ཚུལ་མཐོང་ལ་དགོངས་པའི་སྒྲིལ་རོ། །གཉིས་
 པ་མ་གྲུབ་ཅེ་ན། མིག་དབང་ཆོས་ཅན། བྱོད་རོན་སྒྲིལ་སྒྲིལ་རྟོགས་
 པའི་སྒྲིལ་ཡོད་པ་ཐལ། འདོད་པའི་སྒྲིལ། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བྱོད་
 རོན་སྒྲིལ་སྒྲིལ་རྟོགས་བྱེད་གྱི་སྒྲིལ་དེ་རྩིས་དཔག་ཡིན་དགོས་པར་
 ཐལ། མངོན་སྟོག་གིས་རོན་སྒྲིལ་སྒྲིལ་རྟོགས་པ་མི་སྤྲིད་པའི་སྒྲིལ།
 འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་ཆོགས་པའི་ཆོགས་རོན་

དུ་ཡིན་པར་ཐལ། རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་པའི་བྱིར།
 བྱབ་སྟེ། དེ་བྱིད་གྱིས་ཁས་སྦངས་གྱིས་གྱུབ་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ཉིད་
 གཞལ་བྱ་ཡིན་ཡང་མངོན་སྟོག་གང་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མི་འཐད་
 ཏེ། རྒྱུ་འགྲེལ་ལས། མངོན་སུམ་སྟོག་ཏུ་གྱུར་བ་ལས། གཞལ་བྱ་
 གཞན་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཡང་ཁ་
 ཅིག་ན་རེ། མངོན་སུམ་ཚད་མས་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མངོན་
 གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད། རྗེས་དཔག་ཚད་མས་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་བྱ་
 བ་སྟོག་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད། ཅིས་གསུངས་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། འོ་ན་
 སྤྱི་དོན་ཡིན་ན་མངོན་སྟོག་གང་རུང་མ་ཡིན་པས་བྱབ་པར་ཐལ།
 མངོན་སྟོག་གཉིས་ཚུལ་མཐོང་གི་སྒྲོལ་སྟོས་ནས་འཛོག་དགོས་པ་
 ལས། སྤྱི་དོན་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་མཐོང་མི་སྤྱིད་པའི་བྱིར།
 རྟགས་གྱུབ་སྟེ། ཚུལ་མཐོང་རྗེས་དཔག་གིས་བྱིད་དངོས་སུ་མི་རྟོགས་
 པ་གང་ཞིག་མངོན་སུམ་གྱིས་ཀྱང་བྱིད་མི་རྟོགས་པའི་བྱིར། དང་པོ་
 སྤྱི་གཉིས་པ་གྱུབ་སྟེ། དེ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་
 མི་པ་སྤྱིད་གང་ཞིག དོན་རིག་མངོན་སུམ་ཡང་མི་སྤྱིད་པའི་བྱིར།
 དང་པོ་མ་གྱུབ་ན། དེ་འདྲའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚོས་ཅན། བྱིད་
 རང་རིག་མ་ཡིན་པ་ཐལ། གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ།
 སྤྱི་དོན་རྟོགས་པའི་ཚུལ་མཐོང་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱི་མ་མ་
 གྱུབ་ན། སྤྱི་དོན་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་དོན་རིག་མངོན་སུམ་མེད་
 པར་ཐལ། རྒྱུ་འགྲེལ་ལས། སྤྱི་རོལ་དོན་ནི་དངོས་སུ་མིན། །ཞེས་
 གསུངས་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་དོན་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་སྤྱི་དོན་
 དངོས་སུ་མི་རྟོགས་ཏེ། དུས་སྤྱི་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཟུ་

འབྲས་ཡིན་པའི་སྤྱིར། སྤྱི་དོན་དང་དུས་ཐ་དད་ཡིན་ཡང་དངོས་སུ་
 རྟོགས་སོ་ཞེ་ན། དེ་འདྲའི་དོན་རིག་མངོན་སུམ་དེ་འདས་པའི་ཡུལ་
 ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། ཚུལ་མཐོང་མངོན་སུམ་
 གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མངོན་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད། ཚུལ་མཐོང་མངོན་
 སུམ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ལྡོག་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད་
 ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། མངོན་གྱུར་གྱི་དབྱེ་བ་དང་། ལྡོག་གྱུར་
 གྱི་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། རྩི་བོའི་སྒྲོན་ས་དབྱེ་བ་དང་།
 དངོས་བཏགས་མ་སྤྱེ་བའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒྲོན་ས་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས།
 དང་པོ་ནི། གཟུང་ཡུལ་དང་། ཚུལ་མཐོང་གི་རྒྱུད་གྱི་ཤེས་པ་གཉིས་
 སོ། །གཉིས་པ་ནི། མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལ་མངོན་གྱུར་དང་། རྟོག་མེད་
 འབྲུལ་ཤེས་ལ་མངོན་གྱུར། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ལ་མངོན་གྱུར། རྟོག་
 པ་ལོག་ཤེས་ལ་མངོན་གྱུར་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། ཀ་བ་ལྟ་བུ། གཉིས་
 པ་ནི། ཟླ་གཉིས་དེ་ཟླ་བ་གཉིས་སྤང་གི་དབང་ཤེས་ལ་མངོན་གྱུར་
 ཡིན་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པའི་དོན་སྤྱི་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་
 རྟོགས་གྱི་རྗེས་དཔག་ལ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། སྒྲ་
 རྟག་པའི་དོན་སྤྱི་དེ་སྒྲ་རྟག་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པ་ལྟ་
 བུ་ལོ། །གཉིས་པ་ལྡོག་གྱུར་གྱི་དབྱེ་བ་ལ། རྩི་བོའི་སྒྲོན་ས་དབྱེ་བ་
 དང་། དངོས་བཏགས་མ་སྤྱེ་བའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒྲོན་ས་དབྱེ་བ་གཉིས་
 ལས། དང་པོ་ནི། སྤྱི་མཚན་དང་། ཚུལ་མཐོང་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་མ་
 ཡིན་པའི་རང་མཚན་གཉིས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ལ་
 ལྡོག་གྱུར་དང་། ཚུལ་མཐོང་མངོན་སུམ་ལ་ལྡོག་གྱུར། ཚད་མིན་གྱི་སྒྲོ་
 ལ་ལྡོག་གྱུར་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པ་དེ་རང་རྟོགས་

བའི་རྗེས་དཔག་ལ་སློག་གྱུར་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། སྤྱི་མཚན་
 ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ལ། བཅད་ཤེས་ལ་སློག་གྱུར་དང་། རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་
 ལ་སློག་གྱུར། ཐེ་ཚོམ་ལ་སློག་གྱུར་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ལུམ་
 བ་དེ་ལུམ་འཛིན་དབང་མངོན་གྱིས་དྲངས་བའི་ངེས་ཤེས་ལ་སློག་
 གྱུར་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། སྐྱེ་རྟག་པ་དེ་སྐྱེ་རྟག་འཛིན་རྟོག་པ་
 ལ་སློག་གྱུར་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། སྐྱེ་རྟག་མི་རྟག་གང་རུང་དེ་
 དེ་ལྟར་འཛིན་བའི་ཐེ་ཚོམ་ལ་སློག་གྱུར་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། རྟོག་མེད་
 འབྱུལ་ཤེས་ལ་མངོན་གྱུར་ཡིན་ན་ཡོད་པས་མ་བྱུང་། རྟོག་པ་ལོག་
 ཤེས་ལ་སློག་གྱུར་ཡིན་ན་ཡང་ཡོད་པས་མ་བྱུང་སྟེ། དེ་དག་སྟོ་དེ་ལ་
 ལྟོས་ནས་མངོན་སློག་དུ་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། མངོན་སློག་གང་དུ་
 ཡང་ཁས་མི་ལེན་ཏེ་དེ་དག་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། གཞན་ཡང་སྟོ་ཚད་མ་
 ཞིག་ལ་སློག་གྱུར་ཡིན་ན་སློག་གྱུར་ཡིན་པས་ཀྱང་མ་བྱུང་ཏེ། སྐྱེ་མི་
 རྟག་པ་དེ་སྟོ་ཚད་མ་ཞིག་ལ་སློག་གྱུར་ཡིན་ཡང་སློག་གྱུར་མ་ཡིན་
 བའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། མངོན་གྱུར་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། ཚུལ་མཐོང་སྐྱེ་
 འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། འོ་ན་སྐྱེ་
 མི་རྟག་པའི་གཞན་སེལ་དེ་མི་སྤྱང་བ་སློག་གྱུར་ལ་ངེས་པའི་གཞན་
 སེལ་མ་ཡིན་པ་ཐལ། དེའི་འཛོག་གཞི་དེ་སློག་གྱུར་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་
 ཞེན། དེའི་དོན་ནི་འདི་ལྟར། སྤྱིར་སྐྱེ་མི་རྟག་པ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པས་
 དེའི་དོན་སྤྱི་སྤྱང་བ་མངོན་གྱུར་ལ་ངེས་པའི་གཞན་སེལ་དུ་ཁས་ལེན་
 ལ། འོ་ན་ཀྱང་ཚུལ་མཐོང་མངོན་སུམ་གྱི་བྱེད་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྐྱེ་མི་
 རྟག་པ་རྗེས་དཔག་གི་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་ཆོ་དེའི་འཇུག་ཡུལ་གྱི་སྐྱེ་མི་
 རྟག་པ་དེ་མི་སྤྱང་བ་སློག་གྱུར་དང་། དེའི་དངོས་ཡུལ་སྐྱེ་མི་རྟག་པའི་

དོན་སྤྱི་དེ་མི་སྣང་བ་ལྟོག་གྱུར་ལ་ངེས་པའི་གཞན་སེལ་དུ་འཛོག་པ་
 ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་མངོན་ལྟོག་གཉིས་འགལ་མིན་ལ་དབྱེད་པ་
 ལ།དགག་བཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། མངོན་སུམ་
 ཚད་མས་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མངོན་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་།
 རྗེས་དཔག་ཚད་མས་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ལྟོག་གྱུར་གྱི་མཚན་
 ཉིད་དུ་སྒྲས་ནས། མངོན་ལྟོག་གཉིས་མི་འགལ་ཏེ། མངོན་སུམ་ཚད་
 མའི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་དང་། རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་དངོས་
 ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་མི་འགལ་བའི་སྤྱིར་ཞེས་སྒྲས་ཀྱང་། མི་འཐད་དེ།
 ཅིའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། མངོན་སུམ་ཚད་མས་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་
 དང་། རྗེས་དཔག་ཚད་མས་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་འགལ་བའི་
 སྤྱིར། གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། མངོན་ལྟོག་གཉིས་འགལ་ཏེ། ཚུལ་
 མཐོང་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དང་། དེ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་
 གཉིས་འགལ་བའི་སྤྱིར་རོ། །

སྒྲས་སྒྲས་པ།

བྱམ་གྱུར་བདག་ལ་ཤེས་རིག་རབ་དབེན་པས། །
 རིགས་པའི་རྣམ་བཞག་སྤྱིར་རྟོགས་དཀའ་པ་དབེན། །
 ཡིན་ཡང་བདག་སྒྲོས་མཐོང་བའི་དགེ་ལས་འདི། །
 འགྲོ་ཀུན་གཏན་བདེའི་ས་ལ་འགོད་སྤྱིར་སྟོ། །

ཞེས་རྟོགས་ཆེན་གྱི་སང་ཆོས་གྲུའི་ལོ་མཇུག་རྒྱགས་ཚུམ་གྱི་དོད་དུ་མི་ཉག་པ་རྒྱལ་དབང་ཉི་མ་
 དེས་སྐུར་བ་དགེ།